

Čís. 3096.

Ustanovení § 352 tr. ř. vztahuje se — pokud jde o obnovu zastaveného řízení — výhradně k trestnímu řízení, v němž již před zastavovacím usnesením došlo k některému úkonu soudu podle § 38 tr. ř. Bylo-li trestní řízení soudem zastaveno dříve, než byl učiněn neb obsílkou zahájen soudní úkon onoho druhu, nebo usnesl-li se soud na základě výsledků pátrání bezpečnostních úřadů k prohlášení obžalobce, že neshledává příčiny k stíhání (§ 90 tr. ř.), v (nesprávné) formě zastavovacího usnesení na tom, že se řízení nezavádí, může býti v řízení pokračováno pokud se týče zavedeno bez podmínek a náležitostí obnovy.

Správnost právoplatného obnovovacího usnesení nelze v obnoveném řízení znova přezkoumávat.

Příčinná souvislost mezi jednáním pachatelovým a škodným (trestným) výsledkem není podle § 134 tr. zák. rušena tím, že výsledek nastal jen spolupůsobením vedlejších příčin náhodou se přihodivších, byly-li tyto přivoděny činem samým.

Zavinění (§ 335 tr. zák.), byl-li nabitý revolver nechán ležeti v bytě na stole.

Padělání dělnické průkazky na slevu jízdného na dráze. O padělání ve smyslu § 199 d) tr. zák. jde jen tehdy, předsevzal-li pachatel svémocnou změnu veřejnými úřady potvrzeného obsahu listiny (průkazky). Nespadá sem (nýbrž po případě pod ustanovení §§ 197, 461 tr. zák.), vylákal-li nesprávnými údaji úřední potvrzení, ani, padělal-li toliko zápisy zaměstnavatelovy.

(Rozh. ze dne 21. února 1928, Zm I 742/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 18. října 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 335 tr. zák. Současně usnesl se nejvyšší soud jako soud zrušovací, že se podle § 362 čís. 1 tr. ř. nařizuje mimořádná obnova trestního řízení ve prospěch obžalovaného, pokud byl tímž rozsudkem uznán vinným zločinem podvodu ve smyslu §§ 197 a 199 d) tr. zák.; zrušil rozsudek ve výroku o vině ohledně tohoto zločinu jakož i ve výroku o trestu a výrocích souvislých a věc vrátil prvnímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá rozsudek první stolice jen ve výroku o přečinu § 335 tr. zák. a namítá: 1. podle § 281 čís. 9 písm. b) tr. ř., že stíhání obžalovaného pro přečin ten jest vyloučeno zásadou ne bis in idem; obžaloba pro přečin § 335 tr. zák. byla podána na výhradním podkladě skutečností a průvodů, jež byly známy již v době, kdy bylo trestní řízení zastaveno usnesením okresního soudu v Brandýse n./L. ze dne 15. března 1927, č. j. Tv 65/27; dodatečně se objevivší pŕtahy

úmyslného usmrcení Marie H-ové, pro které byla usnesením radní komory zemského trestního soudu v Praze ze dne 16. dubna 1927 č. j. Tk XX 1854/27 povolena obnova trestního řízení, prokázaly se obnoveným řízením bezpodstatnými, takže bylo trestní řízení v pravdě obnoveno bez zákonitých předpokladů. 2. podle § 281 čís. 9 písm. a) tr. ř., že se pro skutkovou podstatu přečinu § 335 tr. zák. nedostává ani bezprostřední příčinné souvislosti mezi souzeným skutkem a smrtí Marie H-ové, ani normální předvídatelnosti neopatrného jednání, jímž usmrce-
ná sama svou smrt přivodila. Námitky neobstojí. Předpis § 352 tr. ř., ustanovující podmínky obnovy trestního řízení, které bylo skončeno bez rozsudku již před hlavním přeličením, předpokládá, že bylo trestní řízení vedeno proti určité osobě, jež pak ovšem zastavením řízení proti ní provedeného, odmítnutím obžaloby na ni podané neb upuštěním obžalobce od jejího stíhání nabývá nároku, by bez podmínek § 352 znova stíhána nebyla. Kdy šlo o trestní řízení proti určité osobě, dlužno posuzovati podle § 363 čís. 1 tr. ř., podle něhož může soud, podle všeobecných ustanovení příslušný i bez podmínek a náležitostí obnovy zavést trestní řízení nebo pokračovati v něm, bylo-li přípravné vyhledávání zastaveno dříve, než bylo s určitou osobou jednáno jako s obviněným. Tato poslední věta zákona hledí zřejmě k ustanovení § 38 tr. ř., kde jest vysloveno, že osoba z trestného činu podezřelá může býti pokládána za obviněného teprve od té chvíle, kdy byla na ni podána obžaloba neb učiněn návrh, by bylo proti ní zavedeno přípravné vyšetřování a že to, co trestní řád nařizuje o obviněném, platí i o tom, že kdož jsa z trestného činu podezřelý, byl rozuměj trestním soudem, jelikož předpis § 38 jest částí úpravy soudního trestního řízení — vyslechnut nebo k výsledku obeslán anebo vzat do zajišťovací nebo do řádné vazby. Ustanovení § 352 vztahuje se tudíž — pokud ide o obnovu zastaveného řízení výhradně k trestnímu řízení, v němž již před zastavovacím usnesením došlo k některému z řečených úkonů soudu, čemuž nasvědčuje i třetí odstavec § 57, jenž souvisí s předpisy o obnově řízení (srovn. druhý odst.) a mluví o činu trestném, pro který bylo vedeno soudní vyhledávání nebo přípravné vyšetřování. Bylo-li (soudní) trestní řízení (soudem) zastaveno dříve, než byl učiněn neb obsílkou zahájen soudní úkon onoho druhu, neb usnesl-li se dokonce trestní soud ihned pouze na základě výsledků pátrání bezpečnostních úřadů na návrh, přesněji k prohlášení obžalobce, že neshledává příčiny k stíhání, — byť v nesprávné formě zastavovacího usnesení — na tom, že se (soudní) trestní řízení vůbec nezavádí, může býti v (soudním) trestním řízení pokračováno, pokud se týče řízení to zavedeno bez podmínek a náležitostí obnovy, aniž by tomu bránily předpisy § 352 tr. ř. a projevená v něm zásada ne bis in idem. V této trestní věci učinil obžalobce prohlášení podle § 90 tr. ř. a usnesl se okresní soud k přípravnému vyhledávání podle § 89 tr. ř. příslušný na »zastavení řízení podle § 90 tr. ř.« v době, kdy tu nebylo nic než zpráva četnictva o výsledcích šetření jím konaného. Do doby té nebyl předsevzat vůbec žádný úkon soudního vyhledávání. Zejména nebyl do té doby stěžovatel soudem ani vyslechnut, ani k výsledku obeslán. K jeho soudnímu výsledku o usmrcení Marie H-ové a tím k trestnímu řízení proti němu ve smyslu § 352 tr. ř.

došlo naopak teprve 8. dubna 1927 u zemského trestního soudu v Praze, do jehož vazby byl 7. dubna 1927 pražským policejním ředitelstvím bez soudního vyzvání dodán. Nešlo tudíž o případ, jež má na zřeteli § 352 tr. ř. Nebylo vůbec zapotřebí obnovy (soudního) trestního řízení, jež naopak mohlo být zahájeno, nikoliv opět zahájeno, beze všech podmínek a náležitostí, tudíž obzvláště aniž tu byly nové skutečnosti nebo nové průvody ve smyslu § 352 tr. ř. Nebylo-li však obnovy řízení k stíhání obžalovaného vůbec třeba, nebylo by jeho stíhání vyloučeno ani, kdyby soudního povolení obnovy tu nebylo, kdyby dotyčné usnesení radní komory neobstálo proti námitkám a výtkám stížnosti, takže netřeba stížnosti připomenouti, že předmětem trestního řízení a i obnovy jest určitý skutek, nikoliv ta která jeho právní kvalifikace a že zrušovací soud od názoru, projeveného v nálezu jí citovaném (čís. 664 vídeňské sbírky) dávno upustil a řídí se stále názorem, že správnost právoplatného obnovovacího usnesení nelze v obnoveném řízení znova přezkoumávati (srovn. rozh. čís. 891, 4019 vídeňské sbírky, rozh. číslo 1870, 1999 a i 1747 sb. n. s. a literaturu v rozh. čís. 1870 uvedenou).

Příčinná souvislost mezi jednáním pachatelovým a škodným (trestním) výsledkem není podle všeobecné, i pro obor deliktů z nedbalosti platné zásady § 134 tr. zák. zrušena tím, že výsledek nastal jen spolupůsobením příčin vedlejších náhodou se přihodivších, byly-li tyto přivoděny činem samým. Proto nezáleží na tom, že smrt Marie H-ové nastala bezprostředně ze souzeného skutku, totiž jediné a přímo z toho, že obžalovaný nechal na stole ležeti nabitý revolver, poněvadž jest zřejmé, že by k neopatrnému nakládání s revolverem H-ovou a tím k její smrti nebylo došlo, kdyby revolver nebyl ležel na stole, nebo kdyby nebyl býval nabitý. Požadavkem normální předvídatelnosti nebezpečí žádá stížnost pro obor § 335 tr. zák., že pachatel může způsobilost svého jednání (opomenutí), přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí rázu tam označeného, poznati již podle přirozených komukoliv snadno poznatelných následků jednání (opomenutí). Než vedle této povahy samotného skutku uvádějí se v zákoně jako pramen, z něhož lze poznati možnost nebezpečí, zejména i zvláštní poměry pachatele. Nepříčí se proto správnému výkladu zákona, uvádí-li nalézací soud mezi hledisky, s nichž uvažuje o předvídatelnosti možnosti nebezpečí také zvláštní okolnosti, za nichž obžalovaný jednal, maje tím patrně na zřeteli okolnosti z normy (z pravidla) vybočující, avšak v souzeném případě dané, že se skutek stal v domě rodičů obžalovaného, jenž nemohl nevědět, zda mohou do místnosti, v níž nechal revolver na stole ležeti, vstoupiti i jiné osoby, a za přítomnosti jeho sestry, o níž nemohl obžalovaný nevědět, že se jí nedostávají zkušenosti v zacházení se střelnými zbraněmi a o nebezpečnosti neopatrného nakládání s nimi. Dospěl-li pak nalézací soud s těchto hledisek vyhovujících správnému použití zákona k závěru, že obžalovaný mohl předvídati, že někdo — a to podle předchozí věty nikoliv jen jeho sestra — může vzít revolver do ruky a neopatrným zacházením s ním přivoditi si poranění nebo smrt, jest to v podstatě závěr skutkový, projev volného přesvědčení soudu, jež by stížnost sice mohla napadati dokazováním jeho formální vadnosti, kterou však ani netvrdí, jež však nevyvrátí a neodstraní pouhým tvrzením opaku, totiž že do do-

tyčné místnosti nikdo mimo sestru přijít nemohl a že obžalovaný znal sestru jako osobu rozšafnou, o níž mohl předpokládati, že se bude vystříhati zacházení s revolverem. Stížností posléze zdůrazňovaný pokus obžalovaného, přiměti sestru výkřikem k odložení uchopené zbraně a odnítí jí revolver, byl toliko úsilím, aby nebezpečí již nastavší nevyvrcholilo ve skutečnou škodu, a nesprošťuje — zůstavši marným — obžalovaného zodpovědnosti za výsledek, který vznikl z nebezpečí jeho neopatrnosti přivoděného. Námitky stížnosti ukázaly se bezpodstatnými a bylo ji proto zavrhnouti.

Při poradě o zmateční stížnosti vznikly však nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu závažné pochybnosti o správnosti skutečností položených za základ rozsudku, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu ve smyslu §§ 197 a 199 d) tr. zák. Skutkovou podstatu tohoto zločinu spatřuje v tom, že obžalovaný měl od zimy 1925/26 dělnickou průkazku na slevu jízdného na dráhu, vystavenou firmou C. v P., a že v srpnu 1926, když již nebyl u této firmy zaměstnán a chtěl dojížděti za svou milou do B., ačkoliv bydlel v P. a neměl tedy nároku na slevu jízdného do B., zfalšoval tuto dělnickou průkazku, tedy listinu veřejnou tím způsobem, že původní starší datum přepsal na »20. srpna 1926«, jí několikrát k cestě do B. použil a tak uvedl železniční erár v omyl a způsobil mu škodu. Dělnická průkazka na slevu jízdného pozůstává, jak z formuláře předloženého svědkem Miroslavem Š-em vysvítá, z několika částí, a bylo by lze spatřovati padělání veřejné listiny podle § 199 d) tr. zák. toliko, kdyby byl obžalovaný předsevzal své-mocnou změnu veřejnými úřady potvrzeného obsahu této průkazky, tudíž obsahu na straně 2 a 3 průkazky se nalézajícího. Nemohlo by tu však jít o podvod kvalifikovaný podle § 199 d) tr. zák., nýbrž mohlo by šlo o lstivé jednání obžalovaného — předpokládajíc, že jím mohla vzejít státním drahám škoda na majetku a že i tato škoda byla obžalovaným zamýšlena — spadati pouze pod skutkovou podstatu přestupku podvodu podle § 197 a 461 tr. zák., kdyby byl obžalovaný snad pouze ne-správnými — lstivými — údaji vylákal některé ze řečených úředních potvrzení na příslušném úřadě, aneb kdyby byl padělal toliko zápisy zaměstnavatele, obsažené na straně 4 až 6 průkazky, kteréžto zápisy nelze pokládati »za veřejnou listinu« ve smyslu zákona. K tomu se ještě připomíná, že o významu obsahu na první straně průkazky nelze se s hlediska § 199 d) tr. zák. v nynějším období řízení vůbec vyjádřiti pro nedostatek v tomto směru potřebných zjištění a šetření. Při svém závěru, že se činnost obžalovaného vztahovala na průkazku jakožto veřejnou listinu, již padělal, přepsav původní starší datum na 20. srpna 1926, mohl mítí nalézací soud, jak lze z rozsudečných důvodů seznati, na mysli jediné údaje obžalovaného. Obžalovaný seznal totiž, že měl vystaven od zimy 1925-1926 dělnický lístek od firmy C., že tedy nemohl lístek potřebovati, a že si vzal v srpnu 1926 lístek od firmy C. dříve vystavený na nádraží v B. s platností na jeden měsíc, a že přeměnil pravé datum 20. ledna neb 20. února na 20. srpna; k tomu dodal ještě při hlavním přelíčení, že ovšem datum přepsal, avšak že tak ne- učinil s úmyslem poškoditi železniční erár, nýbrž proto, by ušetřil běhání s potvrzováním. Již podle obsahu této výpovědi vznikají závažné

pochybnosti o tom, zda-li obžalovaný vůbec předsevzal v částech na stranách 2 a 3 průkazky pravdě neodpovídající změny, a to po tom, když byly tyto části úřady tam uvedenými potvrzeny a takto jim byla vlastnost veřejných listin propůjčena. Vždyť nelze vyloučiti, že se ona změna, kterou obžalovaný předsevzal podle svého doznání, vztahovala k zápisům na straně 4 a 5 průkazky. Právě v této příčině nelze pouštět se zřetele další důležité výsledky trestního řízení: Podle oznámení vyslovuje se podezření, že se obžalovaný přihlásil, použiv k tomu odcizeneho razítka firmy C., k pojištění na jeden den od 10. do 11. srpna 1926 za účelem, by od pojišťovny obdržel potvrzení na legitimaci na dráhu; tato okolnost mohla by poukazovati k tomu, že obžalovaný pouze tímto lstivým jednáním vylákal vystavení průkazky (§ 461 tr. zák.), na niž práva neměl, že však nepadělal dodatečně veřejným úřadem potvrzený pravý obsah průkazky. V témže směru nese se i obsah přípisu ředitelství státních drah, a udává posléze vrchní oficial státních drah Miroslav Š. v B., že byla obžalovanému vystavena průkazka dne 15. srpna 1926 (tedy patrně asi nová, jak by bylo lze usuzovati i ze záznamníku), a že svědek zpozoroval, že v rubrice pro potvrzení zaměstnavatele, které nutno každý měsíc opakovati, bylo dvouřádkové razítko firmy C. a stejně na straně 5 a 6 razítko, kde byl potvrzen nepřetržitý provoz a, že práce začíná v pondělí ráno brzo. Jak z výpovědi svědka vysvítá, byly mu tedy podezřelými zřejmě toliko zápisy objevující se na straně 4-6 — tedy zápisy pod pojem veřejné listiny nespadaající. Veškeré tyto okolnosti vzbuzují závažné pochybnosti o správnosti skutkového podkladu, na němž se zakládá rozhodnutí soudu první stolice v příčině zločinu podle §§ 197 a 199 d) tr. zák. Nejvyšší soud jako soud zrušovací používá práva § 362 tr. ř. zrušil proto výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným tímto zločinem, v důsledcích toho i výroky s tímto souvisící a odkázal věc do první stolice, by ji v tomto rozsahu znovu projednala a rozhodla.

Čís. 3097.

Krevní otcovství není náležitostí skutkové podstaty přestupku § 501 tr. zák.; přestupek podle prvního odstavce § 501 tr. zák. se promlčuje v šesti měsících, podle druhého odstavce § 501 tr. zák. v jednom roce.

(Rozh. ze dne 23. února 1928, Zm I 593/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 13. července 1927, pokud jím byli obžalovaní sprostěni z obžaloby pro zločin podle § 131 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, sprostující oba obžalované z obžaloby pro zločin podle § 131 tr. zák. a ohledně obžalovaného Josefa Štěpána R-a i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících jako zmatečný, věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozsoudil, přihlížeje při výměře trestu u Josefa Štěpána R-a k nezrušeným